

nederlandsche genealogische vereeniging

april 1946

1^e JAARGANG no. 5

INHOUD

	Pag.
Uit het doodboek van Beekbergen 1759	65
Petrus Canis	65
Aanvulling op het artikel van N. M. getiteld: „Familie- teekens van het geslacht Ruijssenaars" in No. 2 van „Gens Nostra"	73
Vanwaar komen onze namen?	74
Uit het ondertrouw- en trouwboek berustende op de pastorie St. Jan te Waalwijk	75
Het geslacht Torman	76
Jan van Schaffelaar	77
Mededeelingen van Bestuur en Redactie	78
Boekbespreking	79
Inhoudsopgave van andere tijdschriften op Genealogie of aanverwant gebied	79
Vragenrubriek	80

NEDERLANDSCHE GENEALOGISCHE VEREENIGING

Redactie-adres: Sumatrastraat 230, Amsterdam-O
 Secretariaat en Administratie:
 J. T. v. d. Ham, Rlouwstraat 100, Gem. Giro H 415, A'dam-O.

Voor stukken ter plaatsing, boeken ter recensie,
 alsmede voor alle zaken de uitgave betreffende,
 wende men zich tot de Redactie.

Voor advertentie's wende men zich tot de ald. Administratie.

DE PRIJS VAN DIT NUMMER BEDRAAGT F 0.50

VOOR LEDEN DER N. G. V. GRATIS

Verantwoordelijk redacteur: M. D. KILSDONK Jr.

uit het doodboek van BEEKBERGEN 1759

Die in dit boek geschreven staan
zijn na een eeuwigheid gegaan
waarheen wij allen hoe w'ook wroeten
afschoon ongaarne, heenen moeten.

CUATIS PETRUS VAN DELSEN.

PETRUS CANIS

Telken Jare herdenkt de Kath. Kerk op 27 April een harer grootste mannen dien wij als onzen landgenoot mogen begroeten: Pieter Canis, meer bekend onder den naam van Petrus Canisius, hij stamt uit een oud en aanzienlijk geslacht. Zijn vader Jacob Canis was Raadgever van Karel, den hertog van Lottingen en Gouverneur van diens vier zoons, meermalen ambassadeur. Hij keerde later, na van deze ambten afstand gedaan te hebben, weer naar zijn geboortestad Nijmegen terug, alwaar hij gedurende 27 jaren het burgemeestersambt bekleedde. Hij huwde met Aegidia van Houwingen in 1515, van wie onze Petrus. Omstreeks 1524 huwde hij voor de tweede maal met Wendelina van den Bergh. Door Ferwerda-Kok wordt verkeerd opgegeven dat zijn tweede echtgenootte Jacqueline van Rymdyk was. Wendelina was de dochter van den burgemeester Wichman v. d. Bergh en Grietje Zeller. Uit dit tweede huwelijk sproten 8 kinderen, het vierde hiervan Gerard, huwde omstreeks 1554 met Adelheid van Ryswyck; Jacoba, het achtste en laatste kind uit dit tweede huwelijk werd de echtgenootte van Herman van Ryswyck.

Petrus Canisius werd geboren te Nijmegen 8 Mei 1521. Op 13 jarigen leeftijd zond zijn vader hem naar Keulen, waar hij zijn studien moest voltooien. Hij moest zich bekwamen in de rechtsgeleerdheid en bezocht echter behalve de rechtsgeleerde voorlezingen ook de theologische. Deze laatste maakte hij tot zijn hoofdstudie; hij toonde zulk een scherpzinnigheid in de opvatting, zulk een klaarheid en duidelijkheid in het denken, zulk een grondigheid en gemakkelijkhed om zich uit te drukken, dat hij spoedig de opmerksaamheid der geheele hoogeschool tot zich trok. In 1540 verkreeg hij den graad van doctor der Philosophie te Leuven.

Uit den studentenrol der Universiteit van Leuven, blijkt dat Canisius reeds den graad van Meester in de vrije kunsten (magister artium) had ontvangen, toen hij zich te Leuven liet inschrijven. Volgens Rless (der selige Petrus Canisius) werd hij te Keulen 2 Nov. 1536 Baccalaureus in de Philosophie; 3 Febr. 1538 licentiaat en 23 Mei 1540 Doctor of Magister philosophiae 26 Juni 1545 verwierf hij den titel van Baccalaureus theologiae en in 1547 gaf dezelfde Universiteit hem, honoris causa, den titel van Doctor; den 4den October 1549 ontving hij te Bologna, na afgelegd examen, den graad van Doctor Theologiae.

Het uittreksel uit den studentenrol luidt aldus:

„Anno millesimo quingentesimo trigesimo nono, in Congregatione almae Universitatis studii generalis oppidi Lovanensis apud Augustinianos celebrata, electus fuit ex facultate juris civilis in Rectorem ejusdem Universitatis Ghysbertus, Lo y e n a Buscoducts, artium magister, et utriusque juris licentiatius, qui praestitus juramentis consuetis, recepit a suo praedecessore sigillum, libros et alia rectoratus insignia, sub quo sunt intitulati quorum nomina sequuntur....

Aprills.

XXIo M. Petrus Canis Neomagus.

Hetgeen vertaald luidt: „In den jare 1539 is in de Vergadering van de Professoren der Universiteit van Leuven, bij de paters Augustijnen gehouden, uit de faculteit voor het burgerlijk recht gekozen tot rector derzelfde Universiteit: Ch y s b e r t u s L o y e n van 's-Hertogenbosch, Meester in de vrije kunsten en Licentiaat in beide rechten, die na den gewonen eed te hebben afgelegd, van zijn voorganger het zegel, de boeken en andere rectorale onderscheidingsteekenen ontving. Onder hem zijn als studenten ingeschreven degenen, wier namen hier volgen....

In de maand April den 21en Mr. Petrus Canis van Nijmegen.

Van toen af besloot hij zich op de godgeleerdheid toe te leggen: 5 Mei 1543 wordt hij Jesulet, in de Sociëteit bekleedde hij voorname posten, wij zien hem op den rijksdag te Regensburg, waarheen hij den Roomschen koning moest vergezellen, eveneens woonde hij de conferentie te Worms bij, welke 12 September 1557 geopend werden. Door den Paus werd hij tevens gezonden naar den rijksdag te Petrikau in Polen, en daarna op dien te Augsburg. Tijdens zijn verblijf in laatstgenoemde stad schreef hij vele onderrichtende en stichtende boeken, voltooide zijn geleerde geschiedenis der martelaren en verbeterde ook het Augsburgsche brevier, voerde de uitgebreidste briefwisseling; uit alle oorden van Duitschland, Bohemen, Polen en Italië schreef men hem. Doctoren, kardinalen, bisschoppen, vorsten, allen wendden zich tot Canisius.

Na Paschen van het jaar 1562 begaf hij zich naar het door den Paus geopende Concilie van Trente, waar hij de raadgever was van keizer Ferdinand.

Na een zeer werkzaam leven legde de 76 jarige priester het hoofd ter eeuwige rust. Hij stierf te Freiburg in Zwitserland 21 December 1597.

De naam en het wapen

De naam dezer familie wordt verschillend geschreven. Het geslachtsregister der familie Kanis-Baerken heeft onveranderlijk Kanis.

Ferwerda-Kok en eveneens bijna al de gedrukte bescheiden, welke Smetius, Arkstee, In de Betouw, Slichtenhorst enz. aangeven, spellen Canis. De albums hebben Canis of Canisius.

Petrus Canisius zelf schrijft verschillend, nu eens Kanys: „aan mijn lieve Suyster Wendelin Kanys tzo Nijmegen”; dan weer Kanis — zoo het adres van twee brieven, waarvan de copiën te Nijmegen bewaard worden: „den ehrsamen und naemhafftigen Gerardo, Othoni und Giesberto Kanis, melnen Insondren gelleffden bruideren unde buergeren in der Stadt Nijmegen”. Ook schrijft hij Canis, getulge de studententol der Universiteit van Leuven, en op een adres van een brief aan zijn broeder Gerard: „dem weysen fürsichtigen herrn Gerard Canis, meinem geliebten Bruder und burgermeister der Stat Nimmegen.”

Sedert zijn intrede in de Societeit schrijft hij altijd Canisius.

Zijn vader noemt zich Jacobus Canis seu de Canibus. Deze dubbele benaming bevestigt de meening, dat hier te denken is aan een latiniseering van Op-den-Hond, de Hond, Hondjes en pleit tegen de bewering van Kist en Royaards (Arch. v. Kerkgeschied. XV 362) en anderen, dat hij Canoys of Kanees zou geheeten hebben.

Een ander bewijs kunnen we aanhalen uit het familiewapen. Op een 17e eeuwse wapenkaart zien we een wapen van keel, met drie palen van vair (3 × 3 tongen op lazuur); een gouden schildhoofd met loopenden hond van sabel, met een geogden halsband van goud (?), waarhoven een barensteel (teeken van jongeren zoon) van keel, lamfers van goud en sabel met een geogden halsband van keel, voorts gevarieerd als het schild.

Stamlijst van de Familie Canis en de daaraan verwante geslachten

Reeds lang bezig zijnde met het geslacht Riswick, vond ik bovengenoemden stamlijst. Hij is gemaakt volgens verschillende bronnen o.a. I. A. Ferwerda & J. Kok Nederlandse Geslacht-, Stam- en Wapenboek, A'dam 1785, Dl. II in voce; vervolgens het Geslachtregister der familie Baerken

indertijd te den Haag; en eindelijk het Album Novitorium Tornacense en Mechilense MSS, d.i. het boek, waarin de novicen der provincie Germaniae inferioris, Flandro-Belgica en Gallo-Belgica S.J. eigenhandig de namen hunner ouders, de plaats en den tijd hunner studiën enz. aanteekenden, hetwelk nog in België bewaard wordt.

Henricus Canisius (cfr. D.) en Livinus Canisius (cfr. N.) zouden de Hondt hebben geheeten, dit wordt echter betwijfeld wijl de naam Canis toen de oorspronkelijke naam de Hondt reeds verdrongen had.

Jacob Canis omstreeks 1465 geboren, was 27 jaar Burgemeester van Nijmegen. Hij is de schrijver van „Jacobus Canis seu de Canibus, in libris D. Justiniani Imperatoris carmina” (Paduae 1485) en „Jacobus Canis seu de Canibus, de modo studendi in jure”. (Lugduni 1485). Hij overleed in December 1543 en ligt begraven in de groote kerk te Nijmegen.

Aegidia van Houweningen, van 's Hertogenbosch geboortig, ook Gelleke, Gелlette Hovingana, Huveninga, Hönwina, Honigh genaamd, had tot moeder Hilleke Roukens.

Volgens H. S. Baerken had Jacob Canis 12 kinderen. Behalve die welke in den stamlijst zijn opgenomen ook nog: Hilleke, Geertruid, getrouwd met Cornelis van Udem, Tresia en Lucia, alle ouder dan Jacoba.

Theodorik, in 1532 te Nijmegen geboren, verwierf op 21 jarigen leeftijd den graad van Doctor in de Wijsbegeerte en Godgeleerdheid. Hij werd Jesulet en was achtereenvolgens rector van de colleges van München, Dillingen en Ingolstadt. Nadat hij 30 jaren deze bediening had waargenomen, werd hij naar Lucern gezonden, en op 63 jarigen leeftijd wederom met het bestuur van het college te Ingolstadt belast. Later ging hij naar Lucern terug en stierf aldaar, 27 September 1604.

Aegidia, het tweede kind van Jacob Canis en Wendelina v. d. Bergh, wordt door sommigen tot de kinderen van het eerste huwelijk gerekend. Zij huwde:

1°. Roelof van Valckenborgh van Haarlem.

2°. Dirk van Ryswyck, van wien 7 kinderen o.a. Dr. Jacobus en Theodorus van Ryswyck belde S. J. De eerste overleed te Rijnberg 7 Jan. 1606 als veldprediker; de tweede, bij de verovering van Goch, door de Staatschen gevangen genomen en als priester te Nijmegen gekerkerd, overleed ten gevolge van allerlei ontberingen aldaar 4 Juli 1625.

3°. Elisabeth, die in den echt trad met Gerit-Uwens en daarna met Otto Eymeren, van wien Geert van Eymeren S. J.

Gerarda werd abdis van het klooster der H. Clara te Wamel; zij ligt begraven te Cleef in de groote kerk.

Otto Canis geboren omstreeks 1530, was in 1572 Burge-meester te Arnheim; doch „vanwege die van Arem ten respecte van de Roms Catholicke religie uitgewezen” ging hij zich vesti-gen te Huissen, waar hij overleed 12 October 1586 en werd be-graven in de parochiale kerk voor het koor. Zijne vrouw, Cunera van der Erre geheeten stierf 13 December 1595 en ligt te Arnheim in de groote kerk begraven.

Dirk Canis van het huis Blois-Isendorn huwt omstreeks 1460 met Wendelina van Visser, dochter van Arnold, ridder van Jerusalem (1436) en Gertruda van Lent, van wie 5 kinderen.

1. Mr. Dirk Canis, kanunnik.
2. Mr. Jacob Canis (A).
3. Johan Canis (B).
4. Otto Canis (C).
5. Aleyd Canis.

(A) Jacob Canis, Ridder van Karel, Hertog van Lotte-ringen, Baillu van Verdun, Gouverneur van het Casteel van Magiesmes; hij was verscheidene malen Burgemeester te Nijmegen, huwt 1515:

1°. Aegida van Houwingen, van wie 2 kinderen:

1. Pieter Canis, geboren te Nijmegen 8 Mei 1521, Doctor in de Theologie en algemeen bekend onder den naam van Petrus Canisius, hij overleed te Freiburg in Zwitserland 21 December 1597.

2°. Wendelina. Deze huwt Godfried von Triest, Burgemeester van Nijmegen, van wie o.a.

Jacob
Evert
Godfried

2°. omstreeks 1524 Wendelina van den Bergh, van wie 8 kinderen:

1. Dr. Theodorik S.J.
2. Aegidia.
3. Gerard (D).
4. Otto (E).
5. Gijlsbert (F).
6. Gerarda.
7. Elisabeth (G).
8. Jacoba (H).

(B) Johan Canis, huwt Clara van wie 3 kinderen:

1. Arnold.
2. Dirk.
3. Margaretha.

(C) Otto Canis, Burgemeester van Arnheim, huwt de Wed. Egbert Biesman, van wie 2 kinderen:

1. N.N. huwt Wichman van den Bergh.

2. Catharina huwt 1°. Jan Haerts, 2°. Jan van Ryswyck (I):

(D) Gerard Canis, huwt omstreeks 1554:

1°. Adelheid van Ryswyck.

2°. Anna Leyendeckers, bij deze 6 kinderen:

1. Jacobus huwt Alida Pantrina (K).

2. Joannes S.J. geb. te Nijmegen 1569, overleden 1613.

3. Dr. Henricus.

4. Mr. Theodorus S.J. (?).

5. en 6.: dochters.

(E) Otto Canis huwt 17 April 1560, Cunera van der Arrabe (van der Erre), bij wie 4 kinderen:

1. Jacob, Burgemeester van Hulssen, Stadhouders van den Heer van den Dorenweert, overleed aan den Dorenweert 30 Juli 1624 te Hulssen en ligt voor het koor begraven. Hij huwt 31 Mei 1598 Theodorica ten Berghe (L).

2. Johan, Schepen te Hulssen, huwt: 1°. Christina Schoensteyn, 2°.? (M).

3. Fenenna huwt 1596 Herman van Amstel.

4. Arnolda huwt 1596 Nicolaas Sluysken, beide te Randwijk begraven.

(F) Gijsbert Canis (Ecuyer) huwt 1561 Lutgarda (Lucia) de Melis (van Melen) bij wie 4 kinderen:

1. Jordan huwt 1596 de voordochter van Arent van der Heyden (N).

2. Wendel huwt Arnold van der Heyden, Rentmeester van Schenk van Teutenborch, Drossaard van Schulenburg (O).

3. Theodorica huwt Jan van Groetveld (P).

4. Geertruid huwt Ricquin Mockinck, zoon van den Burgemeester van Deutecom.

(G) Elisabeth Canis huwt 1549 Laurens Uwens, zoon van Hendrik en Rica van Wijnhoven, van wie 6 kinderen:

1. Mr. Hendrik, Ridder (1619), Raadsheer te Mechelen, Kanselier van Gelderland en Zutphen, huwt Clementia Asseliers (Q).

2. Jacob, Burgemeester te Nijmegen, huwt 1582 Arnolda Denis (Dionisius) en Frederica Teimans (Toumans) overleden 31 Oct. 1607.

3. Joris.

4. Michiel-Jacob.

5. Anna-Isabella.

6. Maria.

- (H) **Jacoba Canis** huwt **Herman van Ryswyck**, van wie 3 kinderen:
1. **Gerrit** huwt **Sibille**, dochter van **Willem Verheiden**.
 2. **Reinier (R)**.
 3. **Dirk** huwt **Gijsberta van Apelttern**.
- (I) **Catharina Canis** huwt **Jan van Ryswyck**, van wie **Reinier**, Advocaat te Brussel, huwt 2°. **Jacqueline de Facues (S)**.
- (K) **Jacobus Canis** huwt omstreeks 1580 **Alida Plantrina**, van wie:
1. **Johan** huwt omstreeks 1620 **Nicolaä Verbolten**.
 2. **Mr. Jacobus S.J.** geboren te Calcar 1584, overleden te Ingolstadt, 27 Mei 1647.
- (L) **Jacob Canis** huwt **Theodora ten Berghe**, van wie een dochter **Cenura** geb. 15 Augustus 1599, huwt 28 Januari 1619 te Huissen **Wilhelm Baerken Jur. Doct.**
- (M) **Johan Canis** huwt:
- 1°. **Christina Schoensteyn**, van wie:
 1. **Dr. Petrus Canisius Jr. S.J.**
 2. **N.N.** huwt **Jacob van Eymeren te Zevenaar**.
 - 2°. **N.N.** van wie:
 1. **Otto S.J.** overleden 8 September 1643.
 2. **N.N.** huwt **Herman Driessen**.
- (N) **Jordan Canis** huwt de voordochter van **Arent van der Heyden**, van wie misschien **Livinus?**
- (O) **Wendel Canis** huwt **Arnold van der Heyden**, van wie **Everard van Heyden**, Ontvanger-Generaal van Gelderland, huwt **Catharina Krebbeer (T)**.
- (P) **Theodorica Canis** huwt **Jan van Grootvelt**, Rentmeester der domeinen in Gelderland, van wie:
1. **Walter S.J.** geb. te Nijmegen 1589 overleden 12 October 1629.
 2. **Gijsbert O. Cap.**
- (Q) **Hendrik Uwens** huwt **Clementia Asseliers**, dochter van **Jan en Margaretha Duisburg**, van wie:
1. **Jan-Baptist S.J.**
 2. **Joris, Ridder, Heer van Berchem, St. Laurens en Linckebeke**, Raadsheer in den souverainen Raad van Brabant, huwt **Anna Bourgeois**, dochter van **Kerel, Ridder**.
 3. **Anna** huwt 27 November 1614 **Karel Lauvin, Ridder, Heer van den Haag (U)**.

4. Isabella, geb. 1592, huwt 1620 Urbain van Mayer, Ontvanger van Z. M. domeinen in het kwartier van Mechelen, Vilvoorden en Vuerden, overleed 16 April 1670.
 5. Jacob, Ridder, Raadsheer in het Hof van Brabant, huwt Barbe Asseliers, dochter van Egbert.
- (R S) Reinier van Ryswyck huwt Jacqueline Fracurve (Facues), van wie Jan, Heer van Miel, Piereux en Bollebeke, huwt:
- 1°. Maria Vits, dochter van Philips, Schepen te Brussel, en Louisa Pennemans.
 - 2°. Maria van Eemsbeeke of van der Haagen, dochter van Pieter, Secretaris van Brabant.
- (T) Everard van der Heyden huwt Catharina Krebbeer, van wie 7 kinderen.
1. Arnold.
 2. Nicolas.
 3. Gijssbert, Ontvanger-Generaal van Gelderland, Heer van Langenveld, huwt 1°. Agnes Magtilde Bex, 2°. Geertruid Rengers.
 4. Hendrik, Prior van Marienzande.
 5. Jan, Drossaard van Montfoort, huwt Maria Klara Kock.
 6. Gerard, na den dood van zijn broeder Drossaard van Montfoort.
 7. Maria-Clara.
- (U) Anna Uwens huwt Karel Lauvin, van wie Hendrik-Florens, Raad-fiscaal van den Rade te Mechelen, overleden 13 September 1677, huwt Jeanne de Bracle, dochter van Georg, Ridder, Heer van Willecommé en van Catharina Gruters.
- (V) Jan van Ryswyck huwt:
- 1°. Maria Vits, van wie Anna-Maria huwt Karel van Dongelberg, Vicomte van Schellebeke, Raadsheer in den Rade, zoon van Francois, Heer van Herlaar en Zellebeke en van Jeanne Oudert (W).
 - 2°. Maria van Eemsbeeke (van der Haagen), van wie:
 1. Maria-Justina huwt Nicolaas Haerts, Schepen te Brussel.
 2. Hendrik.
 3. Jacqueline.
 4. Margaretha huwt Christophorus-Jacobus Dirix, van wie Emmanuel-Guilielmus S.J. geb. te Roermond 1704.

5. Reinier.
6. Willem.
7. Anna huwt Jan van Waalhem, Heer van Terborgh, overleden 12 October 1666, den laasten mann. afstammeling van deze familie, begraven te Mechele. (IJ).

(W) Anna Maria van Ryswyck huwt Karel van Dongelberg, van wie:

1. Charlotte, Vicomtesse van Schellebeke, huwt 1°. Frederik Joseph de Martelaar, Baron de Parc, 2°. Pieter-Ignatius, Vicomte van Reymbouts.
2. Anna-Philippine Dame van Berch, huwt Francois- Engelbert van Sleelandt, Kapitein.
3. Maria- Philippine huwt Karel van Villegas.

(IJ) Anna van Ryswyck huwt Jan van Waalhem, van wie: Maria-Anna, Dame van Terborgh, huwt Francois Godin, Heer van Baumetz en Merlicourt.

(Z) Maria Justina van Ryswyck huwt Nicolaas, van wie Ferdinand, Heer van Notebeke, overleden 6 September 1710.

Het nageslacht eerde Petrus Canis door een standbeeld, hetwelk geplaatst werd in zijn geboortestad Nijmegen.

P. LECTOR W. TH. RISWICK O.E.S.A.

Aanwulling op het artikel van N. M. getiteld: „Familieteekens van het geslacht Ruijsenaars” in No. 2 van „Gens Nostra”

N. M. zegt in bovenaangehaald artikel op pag. 22, dat de 3 visschen in de kwartieren 2 en 3 van het gevierendeelde wapen van de tot den Nederlandschen Adel behorende familie Ruijsenaars „naar alle waarschijnlijkheid ruischvoren zijn”, zoodat de wapenfiguren in deze beide kwartieren in verband zullen staan met den familienaam.

In dit verband is het opmerkelijk, dat het zegel Jacobus Ruijsenaar in 1771 schepen van Weespercarspel aan een charter in een collectie losse charters in het Rijksarchief te Haarlem als wapen vertoont: „3 visschen, waarvan 2 schuingekruist en de derde veren de derde verticaal daarover heen.

Naar alle waarschijnlijkheid is dus ook dit een een sprekend wapen.

Verder zegt dezelfde inzender op pag. 22, dat het molen-

ijzer door de molenaars „rijne” genoemd wordt. In dit verband is het opmerkelijk, dat het wapen van eene familie van R ij n e ook voorkomende met den naam van den R ij n e, geallieerd met eene familie van Hilten, volgens de Fragment genealogiën van de Gebr. van Atteveld in het Rijksarchief te Utrecht (dossier van Hilten) is: „in blauw een groot zilveren antiek molenijzer, waarvan de 4 einden de 4 schildhoeken raken, vergezeld boven en beneden van 3 zilveren liggende blokjes, rechts en links van 5 zilveren staande blokjes.

Het Armorial General beschrijft dit wapen met den onjuisten naam van den Reijne en onjuist met 4 schuingekruiste molenwieken in plaats van molenijzer, terwijl het daarentegen het wapen van eene Brugsche familie van den R ij n e juist beschrijft met een antiek molenijzer op een met blokjes bezaaid veld. (Dit is weder een voorbeeld van zeer vele onjuistheden in het Armonial General!)

Dat het voorwerp positief een molenijzer en niet 4 molenwieken moet zijn, blijkt duidelijk uit de lakafdrukken van Antonij van Hilten in 1626, 1629 en 1639 Secretaris van de Staten van Utrecht in het archief van de Heeren en graven van Culemborg en uit het zegel van Joost van Hilten in 1838 notaris te Scherpenzeel, die een gevierendeeld wapen vertoonen met den vergezelden golvenden dwarsbalk van Van Hilten in de kwartieren 1 en 4 en het wapen van den R ij n e in 2 en 3. Op deze lakafdrukken en op dit zegel in het voorwerp in de kwartieren 2 en 3 ni fallor een antiek molenijzer.

Uit de Wapenheraut 1902 pag. 189 blijkt, dat voornoemde Secretaris Antony van Hilten geboren in 1586 de achterkleinzoon was van Antony van Hilten hoogbaljuw van Sluis en Agneta van den R ij n e Joostdochter.

Uit de mededeeling van N. M. blyks dus, dat dit wapen van R ij n e eveneens een sprekend wapen is.

Arnhem, Maart 1946.

R. T. MUSCHART.

vanwaar komen onze namen?"

C. ROODENBURG

In Harderwijker Veën:

Kale lucht, Pannenhuis en Keul.

In de Nijkerksche Mheen:

De Pol, Bontepoort, Mezengoed, Nekkeveld, Ark.

Onder Lunteren:

Naarkamp, de Stroet, de Voort, Loenshorst, Vaneveld, de Nap, de Mispel Zwetselaar, Sprakelaar, Hazendonk, Batelaar, Schothorst, Busbroek, Scharenburg, Gemseler, Vossegat, Grootte en Kleine Kieft, de Spurler, Bakkenes, Butseler.

Onder Scherpenzeel:

Kolfschoten, Luurkepol, Holevoet, Wolfswinkel, (deze naam is verbasterd tot Wolleswinkel!), Ruurwinkel, Hentjeskamp, Breeschoten, Gooswilligen, Veenschoten, Schaik, Hulgenbosch, Engelaar, Zelder, Renhes, Oud-Willer, de Haar.

Onder Woudenberg:

Donkelaar, Dashorst, Sniddelaar, Roffelaar, Vlastuin, Hoeve-
laar, Dumbalgen, Groot Egdome, Davelaar, Landaas, Langemaat,
(Utr. uitspraak legemaat), Huisstede, de Stulp, Moors, Dadelaar,
de Meint.

Buurtschap Voskuylen:

In de buurtschap Ginkel vindt men:
Helschoten, Kempers-Lagewij, de Heul.

Onder Maarsbergen:

Meljerhorst, Veenenzigt, Bloemheuvel, Valkeneng.

Onder Maarn:

Nieuwenhuizen, Pannenhuis, de Haar, de Birk, Eikelenburg,
de Teut, Haksvoort, Lammersdam, Ruimelaar, Ringelpoel.

Onder Barneveld en omgeving:

Veller, Roozelaar, Raapseler, Esveld-Butseler, de Glashut,
Borselaar, den Hee, Vaarst, de Ooster, de Biezen, Rennekome,
Harselaar, de Mink, Uilengoor, Dronkelaar, Surktum, Otelaar,
Bieler, Burgwal, de Lars, Kraayenkamp, Wambuis, Zandsteeg,
Kleut, Brieland, het Kossegat, Pothoven, Emelaar, Heukenhorst,
Huksveld, Borgstede, Bitterschoten, Havikhorst, Schoonderbeek,
den Tweel, den Aard, Butselaar, de Fliert Malkenhorst, West-
terveld; Blankenhoeve, Overbeek, Koddelaar, Vinkelaar, Groot-
tenhof, Kleinenhof, Langelaar, de March-Vinkselaar. Buurten
zijn o.a. Achterveld, Zeumeren, Wenkop.

Onder Stoutenburg:

Emelaar, Kieftepol, (Kievitspol), Hoolhorst, Roffelaar, De
Rist (Oud en Nieuw), Strijdhorst, den Eng, Het Vliet, Driftakker,
t Scham, de Horst, de Ruijff, Hondhorst, Middelaar.

Onder Renswoude:

Wageveld, Daatselaar-Overeem, Spikhorst, Ravenhorst, Het
Hof, Wachteldonk, Ubbeschoten, Methorst.

(Wordt vervolgd.)

uit het ondertrouw- en trouwboek berustende
op de pastorie st. Jan te waalwijk

1704 21 Junius Unuerunt sponsalia Judocus van de
Vondel et Jacoba du Bois coram me Waltero Colen
pastore et testibus Helena van Meulwijck et Catha-
rina Colen.

1704 Julius 7 Contraxerunt (matrimonium) Judocus van
Vondel Amstereedammensis et Jacoba du Bois coram

me Waltero Colen et testibus Elizabetha de Witt
et Catharina Colen.

Notá: Protestati sunt hi contrahentes coram me et hisce
testibus se habere concensum missionarii sui coram me contra-
hendi oni non potui scribere cum eius ecclesia ab officiali se
conclusa et ipse pater nec ipse episcopus inteni Erbus (?) sit,
vi etiam protestabantur vidi tamen attestionem proclamationum
Amstelrodami sine impedimento factarum — et ipsa hic usa.

Bovenstaande ondertrouw - en trouwakten vond ik in het
bovengenoemde Trouwboek, berustend niet op het RA te s-Bosch
doch op de Pastorie der Parochie St. Jan te Waalwijk.

Betreft het hier een mogelijke nakomeling van onzen dichter
Joost van den Vondel? De voornaam Jodocus
(Joost!) en de afkomst uit Amsterdam wijzen in die richting.

J. v. d. MOER.

het geslacht torman

Tot oosvoorn Is gebooren Jan Torman

In den Jaare 1722 Den 1 October

Almede des Sels Huysvrouw Kryna Lugtenborg.

In den Jaare 1725 den 21 January.

De kinderen Van voornoemde Egtelieden als Vollygt

Ary Torman den 28 January 1748 (overlede den 25
Augustus 1817 smorgens half 6 uren).

Willem Torman den 31 Augustus 1749 (Is overleden
den 23 Mey 1817).

Dyne Torman den 26 September 1751.

Dammes Torman den 18 Augustus 1754 (overleed den
26 Novemb. 1795 tot Diemerbrug).

Tomas Torman den 20 November 1757.

Geertje Torman den 30 April 1760 (overleden den 2
April 1820 te Brielle).

Dit syn de Kinderen al Uit deese Egt geSproote
Die heeden op dees dag het leven nog genooten
De Vader is gegaan twee maanden Nuy geleede
Het Eynde Synes wegs Dat wenste wy was Vreede
Wy hoope Hem te sien naa het eint van Onse Reis
Ver boovent Eyndig Aarts int Eeuwig Paradis
Octobers Laatsten dag Is dit Papier beschreeve
In het Jaar 17 hondert en 80 daar beneeve
Dus is dit Blaatie vol
Ent véersie dat is pit
Dan Ist alleen uyt noot
Dat ik mijn Reeden sluyt

Het bovenstaande is geschreven door Ary Torman (geb.
28 Januari 1748) op een los vel papier. Hetgeen tusschen haak-

Jes is geplaatst, werd later door Ary Torman (nr. 8, hieronder genoemd) toegevoegd. Eerstgenoemde Ary Torman vervolgt zijn familie-aanteekeningen op een Bijbel — schutblad:

12

Anno 17—76.

9

Den 9 December.

1. Is GeBoore Jan Torman. Op Maandag Aavont kwartel Over tien Ure. Syn Vader Is Ary Torman. Syn Moeder Willemyna Tiggelaar. Die ge'trouwt syn Den 24 October Int Jaar 1773.

Anno 1778.

2. Den 29sten Augustus synde Zaterdag Is des Morrygens om half Drie Ure Geboore Neeltje Aryse Torman. En is getrouwd den 6 October 1806 met Ary Oudik van Putte.

3. Den 18 Janaray 1781 Is Geboore Voor De middag om Elf Ure Kryn aa Torman. En is Getrouwdt met Leender t Hoogwerf den 20 Mey 1805. En is Gestorve den 13 April 1816 naalaatende 1 zoon en twee dogters.

4. Den 16 November Anno 1782 Zaterdag voor de middag tien ure Is gebooren Jacoba Torman. En is overleede 16 weeken ouwt zynde.

5. De tweede Jacoba Torman Is GeBooren op Vrijdag Avond ten half twaalf zynde den 9 April 1784.

6. Willemyna Torman Is geboore Den 11 february op Zaterdag voormiddag 10 Ure Int Jaar 1786 (en overleden te Rotterdam op den 24 July 1833).

7. Ary Torman Is Geboore Den 6 September op Zaterdagmorge kwartier over 9 Ure Int Jaar 1788 en Is overleede den 22 Maart 1789 smorgens om half zeeven ure.

8. Ary Torman de tweede van dien Naam is Geboore den 14 July op Woensdag smorgens half neegen ure Anno 1790.

Deze Ary Torman vervolgt de aanteekeningen nu met: en gehuwd met Cornelia Bertruda Delina Greebe. Den 20 Novembber 1823. De vrouw was toen 21 jaar oud.

God gaf mij deze lieve vrouw
Vereend in onze Huwlijkstrouw
Door mijnen waa(r)de vriend en broeder
Als eerst Assessor in den raad
Voorzitter van de Magistraat
Gods zegen zij ons albehoeder

Augustus Ary Torman is geborèn den 12e Mei 1824 des middags om twee uren, de vader A. Torman, de Moeder C. B. D. Creebe, Echtelieden.

Willemyna Jacoba is geboren den 15 Mei 1825 des middags om twaalf uren.

Medemblik, 1946

I. H. A. E. HARSHAGEN.

JAN VAN SCHAFFELAAR

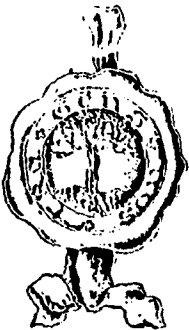
Het welbekende verhaal van den heldendood van Jan van Schaffelaar, een der toppunten van ons aanvankelijk geschiedenis-onderwijs, vindt zijn oorsprong in een anoniem kroniekje. In haar vijftiende-eeuwse redactie, dus ontdaan van al de franje, die latere vertellers er aan hebben gehangen, luidt de (stellig echt-gebeurde) historie aldus:

„Item op den XVI dach in Julius syn sommige ruter van den Rosendael geweest ende hebben den toern ende kerck tot Bernevelt ingenomen; ende hoere was XIX, die 't deden. Ende die van Amersfoort ende die ruters van die Nyekerck toghen voer die kerck ende brochten bussen mede ende scoten doer den toern; ende scoten daer vier of vijf doot. Die op den toern waren, gheerden spraeck te houden; alst gesiede. Ende diegheen, die op den toern waren, hadden geern in handen gegaan ende hem gevanghen gegeven. Ende die van Amersfoort antwoerden, dat sy se niet in handen nemen wouden, sy en mosten enen, geheten Jan van Scaffelaer, te galngaten uytwerpen van den toern; dat diegheen, die op den toern waren, niet doen en wouden.

Doe seyde Jan van Scaffelaer:

„Lieve gesellen, ic moet umner sterven, ic en wil u in geenen last brenghen. Ende glnck boven op die tynnen van den toern staen ende setten syn handen in syn syde ende spranck van boven neder. Mer hy en viel niet doot, mer doe hij lach, doe wert hy dootgeslagen, als voersz. staet als my gesegt is'.

(Bisschop David van Bourgonclé en zijn stad. Utrechtsch-Hollandsche Jaarboeken 1481—1483, enz. Opnieuw uitgegeven door Dr. N. B. Tenhaeff, blz. 110).

mededeelingen van bestuur en redactie

TROUWBOEK DER GEMEENTE VLIJMEN

Door den heer J. P. H. Goosens is een chronologische klapper samengesteld op het trouwboek van de Gereformeerde (thans Nederl. Herv.) Gemeente te Vlijmen, beginnende met het jaar 1700. Dit trouwboek berust bij den Predikant. Oudere trouwboeken zijn — voorzoover bekend — niet aanwezig.

Dat de overgrote meerderheid der acten betrekking heeft op Roomsch-Katholieken moge blijken uit het felt, dat van de 1218 door den heer G. geregistreerde huwelijken er niet minder

dan 1181 dateeren uit het tijdvak 1700—1795. Vanaf 1795 tot heden komen in het trouwboek slechts 37 acten voor.

Ook vonden te Vijlmen verscheidene huwelijken van militairen plaats, wat, gezien de nabijheid van de garnizoensplaatsen 's-Hertogenbosch en Heusden, alleszins begrijpelijk is.

Gaarne is de heer Goosens bereid belangstellenden met nadere inlichtingen van dienst zijn.

BOEKBESPREKING

„De positie van den Landdrost in Noord-Brabant van 1807 tot 1810”.

*Proefschrift van J. B. F. M. J. van de Mortel.
Uitg. Teulings — 's-Hertogenbosch.*

Hoewel de eigenlijke beteekenis op Staatsrechtelijk terrein ligt, vind ik het toch wel de moeite om het aan te bevelen. De schrijver, welke in het bezit is van het huis-archief van de familie de la Court, behandelt in zijn proefschriften het ambt van hoofd of Landdrost van Brabant, welk Mr. Paulus de la Court onder Lodewijk Napoleon bekleedde.

Deze periode welke hier verhaald wordt heeft veel overeenkomst met de achter ons liggende bezettingstijd en stelde hooge ambtenaren voor groote moeilijkheden, daar deze, bij geheime opdracht, order hadden zooveel mogelijk te saboteeren.

M. D. KILSDONK Jr.

Inhoudsopgave van andere tijdschriften op Genealogie of aanverwant gebied

„De Navorscher”, 91e jaargang, afl. 1. — Slooping der Kerk te Petten. — Een weinig bekend Navorschingsgebied. — De Rivieren Regge en Slinge, de kanalen Bolksbeek, Schlpbeek en Buurserbeek I.

Afl. 2. — Gedenkwaardige Limburgers, van Pallanot, door Jan Verzijl. — De Rivieren Regge en Slinge, etc. II. — Het Walburgsplein. — Oude klokken. — Drakensein I. — Vragenrubriek.

Afl. 3. — G. Fuldauer t. — De ontmoeting van Karel V met de Abdiss van Rijnsburg. — Drakenstein II. — De Rivieren Regge en Slinge, etc. III. — Het geslacht Swartwolt I. — Boekaankondigingen.

Afl. 4. — Bijzonderheden in Middelceuwse gebedenboekjes. — De Prinses van Arenberg. — De Rivieren Regge en Slinge.

etc. IV. — De schilderijen van de Admiraals Evertsen. — Drakenstein III. — Een verzonken klok. — Het geslacht Swartwolt II.

„Nederlandsch Archief”, 4e jaargang, afl. 3. — Wapenkunde. — Rococostijl I. — Geslacht Dankerts. — Heraldische Kalenders. — Handen. — Mededeelingen.

Afl. 4. — Linina Mussels. — Genealogie de Waal. — Naamlijst Predikanten Ned. Herv. Gemeente te Schiedam. — Rococostijl II. — Wapenrecht. — Mededeelingen.

M. D. K.

VRAGENRUBRIEK

Deze rubriek staat ten dienste van een ieder, die met zijn onderzoek is vastgelopen, dan wel van diegenen, die met andere personen verbinding zoeken op genealogisch en heraldiek gebied.

De vragen zijn uitsluitend in te zenden aan het correspondentie-adres der N. G. V., Sumatrastraat 230, Amsterdam-O.

- 15-5 Veldman (n) — Veltman (n) — v. d. Velde, wie kent een wapen of heeft gegevens over dit geslacht dat uit W.-Duitschland stamt?
J. Veldman, Brederodestraat 77, Zandvoort.
- 16-5 Gaarne alle gegevens aangaande de Haan, waar mogelijk in genealogisch verband. Ik ben reeds eenige jaren bezig met het samenstellen van alle vindbare personen van dezen naam. Ook gaarne bereid inlichtingen uit de klappers te verstrekken.
A. de Haan, Orionweg 28, Haarlem.
- 17-5 Wie kan nadere gegevens verstrekken over de familie Dusser de Barenne, dan wel in contact te brengen met levende leden dezer familie. Ook de geringste gegevens zijn welkom.
J. van Dort, Knipstraat 40, Roosendaal (N.-Br.).
- 18-5 Gegevens gevraagd en aangeboden omtrent de familie van Heerikhuisen.
H. M. Braaksma, Amstelveenscheweg 1006, A dam-Z.
- 19-5 Alle gegevens omtrent de volgende geslachten worden gaarne ontvangen: Hentzepeter, Hensepeter Henze-Peter, Hinzpeter, etc., door A. Hentzepeter, Oudewijkertson 3, Utrecht.

IN DIT TIJDSCHRIFT WORDEN OPGENOMEN:

Volledige gesluchtenregisters der leden.

Genealogische fragmenten.

Afdrukken van kwartierstaten, indien men hiervoor zijn toestemming heeft gegeven aan het bestuur.

Artikels op gebied van Heraldiek.

Opgave van Bronnen.

Boekaankondigingen, Boekbesprekingen.

Een vragenbus voor de leden, waarin zij kunnen trachten die moeilijkheden op te lossen met anderen, waar zij alleen machteloos voorstaan.

Gegevens, beschrijvingen e.d., over steden, dorpen, landerijen, boerderijen, streken, provincie's etc.

Artikels over Gilden, hun ontstaan, hun functie etc., over Grafsteenen, Grafopschriften, Kerken,

Inhoudsopgave van andere tijdschriften op Genealogisch en aanverwant gebied.

Gegevens uit doop-, trouw- of begraafboeken, al of niet op de Rijksarchieven aanwezig.

Opgave van ingekomen kwartierstaten, met vermelding van de namen welke hierop voorkomen.

Bij N.V. Uitgevers Maatschappij
A. RUTGERS · NAARDEN
is in voorbereiding:

J. G. P. W. A. STEENKAMP:

„*Heraldisch Vademecum*”

Nieuwe vermeerdeerde uitg. · compl. I deel

Prijs wordt ± f 6.50

Bestelt reeds nu Uw exemplaar

Vraagt incl. omtrent de nieuwe serie

„*NEDERLANDSCHE NAMENKUNDE*”

DE CONTRIBUTIE

der Nederlandsche
Genealogische Vereeniging

bedraagt per jaar slechts

f 5.—,

waarvoor U tevens gratis

„*GENS NOSTRA*” ontvangt

Voor advertentie's kunt U
inlichtingen bekomen bij
het Secretariaat:

*Riouwstraat 100
Amsterdam-Oost*

V A C A N T

Ook U moet meehelpen!

Geeft aan het

*NEDERLANDSCHE
ROODE KRUIS*

Genealogisch Bureau

K. J. J. VAN RIJN

Newtonstraat 24

Amsterdam-O.

werkt voor U in geheel Neder-
land en België op alle archieven

Joh. Ploeg's Teekenstudio

Amsterdam-Oost

Riouwstraat No. 100¹

ontwerpt Uw ex-librissen,
geboorte- en trouwkaarten
Ook voor al Uw ander
teekenwerk kunt U terecht!

PRIJZEN VOOR LEDEN DER N.G.V.
met 50% reductie

Biedt zich aan,

energieke jongeman als

vertegenwoordiger
(agent)

voor een Heraldisch en of Genealogisch
Bureau. Br. onder letter P. Adm. v. d. blad.